

# ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Вченою радою.....



Шило Г.М.

## **ПРОГРАМА**

**підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної  
середньої освіти**

**КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ**

**Розробник(и):** Пономаренко Ольга Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності.

**Напрямок підвищення кваліфікації:** кар'єрне консультування здобувачів освіти.

**Розроблено на основі типової програми:** Типова програма підвищення кваліфікацій педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти від 04.11.2025 р. № 1450.

**Термін дії програми:** з 29.01.26 до 29.01.29 року.

**Рецензенти:** Іваницький О. І., д. п. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та психології освітньої діяльності, Запорізький національний університет.  
Локарева Г.В. д. п. н., професор, завідувач кафедри кафедри акторської майстерності, Запорізький національний університет.

## 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

**Актуальність програми.** Реформа «Нова українська школа» та Концептуальні засади реформування профільної освіти визначають академічні ліцеї як простір індивідуального та професійного самовизначення учнів. Перехід на 12-річне навчання потребує створення ефективної системи кар'єрного консультування для підтримки здобувачів освіти у виборі власної траєкторії. Підготовка педагогів до цієї діяльності є стратегічним завданням, що сприяє реалізації Державного стандарту профільної середньої освіти та плану діяльності МОН до 2027 року.

**Соціальні та освітні виклики.** Дані досліджень PISA вказують на обмеженість кар'єрних прагнень підлітків, що в Україні загострюється через війну, міграцію та нерівність доступу до профорієнтаційних інструментів. Учні потребують комплексної психологічної підтримки, яка враховує їхні здібності, цінності та реальні потреби ринку праці. Формування системи кар'єрного радництва дозволить молодим людям знайти своє місце в нових реаліях, долаючи стереотипи та соціально-економічну нестабільність.

**Методологічні засади.** Програма базується на положеннях Європейської рамки компетентностей у кар'єрному консультуванні та інтегрує діагностичну, консультаційну й інформаційну роботу. Вона розроблена з урахуванням законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту» та стандартів профільної освіти. Удосконалення професійних компетентностей педагогів за цією програмою дозволить підвищити якість профільної освіти та реалізувати принципи педагогіки партнерства НУШ.

**Цільова група:** вчителі закладів загальної середньої освіти.

**Обсяг (тривалість):** 1 кредит ЄКТС (30 годин)

**Особливості реалізації програми:** Немає.

**Форма (форми) підвищення кваліфікації:** очна, дистанційна.

**Мета підвищення кваліфікації:** розвиток професійних компетентностей педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, необхідних для здійснення кар'єрного консультування та професійної орієнтації здобувачів базової та профільної середньої освіти.

**Завдання підвищення кваліфікації:**

Програма дозволяє сформувати в педагогічних працівників уміння та навички, необхідні для забезпечення в закладі освіти системи заходів з кар'єрного консультування та професійної орієнтації, що відповідає цінностям Нової української школи, орієнтується на індивідуалізацію траєкторій освіти та розвитку, компетентніший підхід і міжнародні стандарти через низку завдань:

- сформувати цілісне уявлення про сучасну систему кар'єрного консультування та професійної орієнтації в контексті профільної середньої освіти, нормативно-правових засад і державної політики;

- ознайомити із сучасними моделями, методами, технологіями та інструментами кар'єрного консультування;
- розвинути практичні навички здійснення кар'єрного консультування, включно з методами інструментальної діагностики, індивідуальної та групової роботи, інтерв'ювання, фасилітації, супроводу індивідуальної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору учнів;
- сформувати здатність до виявлення кар'єрних потреб учнівства, враховуючи вікові, тендерні, соціальні та культурні особливості; індивідуально-психологічних особливостей на засадах безстереотипного та інклюзивного підходів;
- удосконалити вміння розвитку в учнів і учениць навичок самопізнання, постановки цілей, ухвалення рішень, планування індивідуальної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору під час освітнього процесу;
- посилити спроможність інтеграції профорієнтаційних елементів в освітній процес із урахуванням принципів НУЛІ, забезпечуючи міжпредметність та компетентніший підхід.

**Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:** інформаційно-цифрова компетентність (А3), психологічна компетентність (Б1), емоційно-етична компетентність (Б2), компетентність педагогічного партнерства (Б3), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

#### **Очікувані результати підвищення кваліфікації:**

За результатами навчання слухачі оволодіють знаннями та набудуть (удосконалять) уміння, навички та способи діяльності щодо:

- розбудови системи професійної орієнтації та кар'єрного консультування в ЗЗСО в контексті профільної середньої освіти, нормативно-правових засад та державної політики;
- упровадження в практику кар'єрного консультування сучасних моделей, методів, технологій та інструментів;
- здійснення кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти, супроводу індивідуальної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору учнів;
- виявлення освітніх, мотиваційних і кар'єрних потреб учнів з урахуванням вікових, тендерних, соціокультурних та індивідуально-психологічних особливостей на засадах безстереотипного та інклюзивного підходів;
- формування та розвитку в учнів і учениць навичок самопізнання, цілепокладання, прийняття рішень і планування власної освітньої траєкторії та кар'єрного вибору як у межах освітнього процесу;
- інтегрування профорієнтаційних елементів у навчальні програми, виховну та проектну діяльність відповідно до принципів НУШ, забезпечуючи міжпредметність та компетентнісний підхід.

#### **Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:**

Оцінювання результатів навчання здійснюється за бальною системою та передбачає комплексну перевірку сформованості професійних компетентностей, практичних умінь і засвоєння теоретичних положень програми.

Максимальна кількість балів – 100, з них:

до 60 балів – за виконання практичних завдань (кейсів, проектних робіт, розробок адаптацій/модифікацій, індивідуальних освітніх рішень, аналізу педагогічних ситуацій тощо);

до 40 балів – за підсумкове тестування, що перевіряє розуміння ключових понять, підходів, методів та нормативних засад навчання.

Практичні завдання оцінюються за такими критеріями:

- відповідність змісту завдання поставленим вимогам;
- обґрунтованість педагогічних рішень;
- практична застосовність запропонованих підходів;
- повнота та структурованість подання матеріалу.

Прохідний бал – 60, за умови набрання не менше 35 балів за практичні завдання, що підтверджує сформованість прикладних професійних умінь і готовність до впровадження отриманих знань у педагогічній діяльності.

**Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат**

**Вартість: 750 грн.**

## **2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Програмою передбачено системний розвиток професійних компетентностей, зокрема психологічної, емоційно-етичної та компетентності педагогічного партнерства, що необхідні для фахового супроводу кар'єрного вибору учнів.

Особливістю (вид діяльності) є поглиблене опанування практичного інструментарію: від проведення індивідуальних кар'єрних інтерв'ю та застосування коучингових технік до організації групових тренінгів із використанням ігрових механік та симуляцій реальних робочих ситуацій. Окремий акцент зроблено на роботі з учнями з особливими освітніми потребами та дітьми, які постраждали від наслідків війни.

Самостійна робота передбачає не лише теоретичний аналіз нормативно-правового забезпечення профільної освіти, а й практичний кейс-стаді: розроблення індивідуального освітнього проєкту для учня, апробацію інструментів автономної кар'єрної мотивації та моніторинг актуальних запитів ринку праці через державні цифрові сервіси.

Підсумкові заходи реалізуються через комплексне оцінювання, що включає вирішення ситуаційних завдань (кейсів) та складання підсумкового тесту, що підтверджує готовність педагога до виконання функцій кар'єрного радника в умовах академічного ліцею.

Зміст програми складається з 3 модулів та 9 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із

40 питань, що охоплюють теорію та методику консультування. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники – 100 балів. Прохідний бал – 60 балів. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують свідоцтво / сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год (1 кредит ЄКТС) , з них: 10 год. – лекційні заняття, 10 год. – практична робота, 8 год. – самостійна робота, 2 год. – контрольні заходи.

### Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
<b>МОДУЛЬ 1. КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ</b>					
Тема 1.1. Інтеграція карцерного консультування в систему базової та профільної середньої освіти	2	-	-	-	2
Тема 1.2. Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації.	-	2	2	-	4
Разом за модулем	2	2	2		6
<b>МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ</b>					
Тема 2.1. Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти	2	-	2	-	4
Тема 2.2. Особливості мотивації професійного вибору старшокласників	-	2	-	-	2
Разом за модулем	2	2	2	-	6

**МОДУЛЬ 3. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО  
КОНСУЛЬТУВАННЯ**

Тема 3.1. Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти	2	-	2	-	4
Тема 3.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування	2	2	-	-	4
Тема 3.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти	2	-	2	-	4
Тема 3.4. Технологія побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти	-	2	-	-	2
Тема 3.5. Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів	-	2	-	-	2
<b>Разом за модулем</b>	6	6	4	-	16
<b>Підсумкові заходи</b>	-	-	-	2	2
<b>Усього</b>	10	10	8	2	<b>30</b>

### 3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

#### МОДУЛЬ 1. КАР'ЄРНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ ЯК СКЛАДОВА НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

**Тема 1.1** Інтеграція карцерного консультування в систему базової та профільної середньої освіти.

Поняття і роль кар'єрного консультування, його мета й місце в системі професійної орієнтації здобувачів базової та профільної середньої освіти. Нормативно-правове забезпечення, державна підтримка кар'єрного консультування та профорієнтаційної діяльності в ЗЗСО України. Нові сенси професійної орієнтації в контексті НУШ. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти та роль академічних ліцеїв у забезпеченні професійного вибору учнів. Використання Європейських рамок компетентносте!, зокрема LifeComp (Європейська рамка особистісної, соціальної та навчальної ключової компетентності), EntreComp (Європейська рамка підприємницьких компетенцій) для формування особистісної і соціальної готовності учнів до вибору сфери професійної діяльності та кар'єри.

Спільне й відмінне в професійній орієнтації та кар'єрному консультуванні здобувачів освіти. Зв'язок кар'єрного консультування з розробкою індивідуальної стратегії навчання та освітньої траєкторії

Зміст (діагностика інтересів та здібностей учнів, інформування про професії та ринок праці, формування кар'єрних планів, розвиток навичок самопрезентації); основні завдання (усвідомлений вибір, розвиток самопізнання, профілактика помилкових рішень, формування soft skills), принципи (добровільність, конфіденційність, урахування вікових та індивідуальних особливостей, «не нашкодь». автономія, неупереджене ставлення, антидискримінація) та етичні стандарти (повага до особистого вибору, компетентність консультанта) кар'єрного консультування в ЗЗСО. Сучасні виклики: цифровізація, зміни ринку праці, інклюзивність і персоналізація кар'єрних маршрутів.

Партнерська взаємодія педагогічних працівників ЗЗСО в системі кар'єрного консультування.

**Тема 1.2.** Сучасні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації.

Основні теорії та моделі кар'єрного консультування і професійної орієнтації, їх еволюція та практичне значення. Теорія рис і факторів (Парсонс В., Голланд Д.); розвиткові теорії (Супер К., Гінзберг Д.); соціально-когнітивна теорія кар'єрного вибору (Лент Р., Браун С.); конструктивістські моделі (Савікас М.) та концепція кар'єрної адаптивності. Елементи моделей кар'єрного консультування в поєднанні з розвитком ключових компетентностей LifeComp та підприємницьких компетентностей EntreComp. Концепція автономної кар'єрної мотивації, сфокусована на внутрішніх джерелах професійного вибору й здатності учня самостійно будувати та коригувати власний кар'єрний маршрут.

## **МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ ТА ПРОФІЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

**Тема 2.1.** Вікові й психологічні особливості професійного самовизначення і кар'єрного вибору здобувачів базової та профільної середньої освіти.

Соціальна ситуація розвитку в ранньому юнацькому віці (від 14,5 до 17 років) (провідник вид діяльності; зміна потреб і складання життєвих планів; самопроєкція на майбутнє; оцінка навчання для вибору професій тощо). Розвиток самосвідомості та ідентичності. Кар'єрний та професійний вибір як провідник напрям самовизначення в ранньому юнацькому віці. Базові фактори професійного вибору юнацтва: зовнішні (престижність професії, її змістовні та матеріальні характеристики; соціальний попит та підтримка, можливості працевлаштування, стереотипи (сімейні, членство в неформальних групах та ін.); інформованість про різкі види професійних сфер діяльності; тиск (рекомендація, поради, вказівки з боку інших людей, приклади героїв кіно, літературних персонажів та ін.), індивідуальні об'єктивні обставини (стан здоров'я); внутрішні (психофізіологічні якості, здібності, інтереси, покликання, рівень домагань, самооцінка, цінності). Мрії та ідеалізовані уявлення про професії старшокласників. Вікові кризи, юнацький максималізм як бар'єри та рушійні сили професійного самовизначення і кар'єрного вибору. Гендерний аспект професійного самовизначення та формування кар'єрної мотивації. Роль батьків і соціального оточення у виборі професії. Готовність до самостійного прийняття рішень

**Тема 2.2.** Особливості мотивації професійного вибору старшокласників.

Групи мотивів вибору професії: соціальні; моральні; матеріальні; пізнавальні; естетичні; творчі; змістовні; престижні та утилітарні. Провідні мотиви професійного вибору в ранньому юнацькому віці: пізнавальні інтереси; прагнення до соціального визнання; наслідування авторитетів; вплив сім'ї та однолітків, зростання значення внутрішньої (автономної) мотивації. Роль ціннісних орієнтацій, уявлень про майбутнє, самооцінки та впевненості у власних здібностях. Вплив зовнішніх чинників (медіа, трендів ринку праці, освітнього середовища) на мотиваційний вибір підлітків.

Індивідуальний мотиваційний профіль та інструменти підсилення внутрішньої зацікавленості учня у свідомому професійному самовизначенні.

## **МОДУЛЬ 3. ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ КАР'ЄРНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ**

**Тема 3.1.** Форми кар'єрного консультування здобувачів базової та профільної середньої освіти

Характеристика форм кар'єрного консультування: за кількістю учасників - індивідуальна, групова (2-5 учнів, об'єднанні спільним інтересом, здібностями, нахилами тощо), колективна (учні одного класу, учні однієї паралелі, учні, що обрали один профіль тощо); за тривалістю – разові, короткотривалі (2-3 консультації), довготривалі (понад 3 консультації), систематичні (проводяться за встановленим графіком постійно), оперативні (швидко скоординовані у зв'язку з несподіваними проблемами та труднощами); за змістом – довідково-інформаційна (надання систематизованої інформація про професії, ознайомлення зі змістом,

вимогами, шляхами отримання обраної професії, можливостями працевлаштування та кар'єрного зростання), діагностична (виявлення інтересів, нахилів, здібностей, рис характеру та знань про вимоги професії, вибір профілю), формувальна (формування, корегування плану вибору професії та кар'єри, узгодження вибору професії з інтересами, нахилами, здібностями, рисами характеру та кар'єрними намірами); за профілем консультанта – медична (проводить лікар-профконсультант з метою виявлення відповідності стану здоров'я вимогам професії), педагогічна (проводить педагог для створення єдиного сценарію подальшого навчання для досягнення кар'єрного ідеалу), економіко-професіологічна (може проводити спеціаліст центру зайнятості або педагог для ознайомлення учнів з потребою регіону у фахівцях, вимогами вступу в заклади освіти для отримання професії), психологічна (проводить психолог або педагог для визначення психічних якостей, придатності або непридатності до обраної професії, знайомства із психограмами професій, здатності до виконання тощо); за способом організації – очна, дистанційна, змішана.

### **Тема 3.2. Методи та прийоми кар'єрного консультування**

Характеристика основних методів та прийомів кар'єрного консультування: інформаційно-довідкові (знайомство з професіограмами, довідковою літературою, професійна реклама та агітація тощо), освітні (екскурсії на виробництва або установи, зустрічі з фахівцями різноманітних професій, пізнавальні та освітні лекції, профорієнтаційні уроки, навчальні фільми, масмедіа, ярмарки професій та їх модифікації, воркшопи, проектна діяльність, елементи STEAM-освіти); психодіагностичні (аналіз портфоліо, бесіди-інтерв'ю закритого та відкритого типів, опитувальники професійної мотивації та здібностей, тести, спостереження, збирання опосередкованої інформації тощо); мотиваційно-підтримувальні (групи спілкування (спільноти) за обраним профілем, активне слухання, позитивні (успішні) приклади самовизначення, коучингові та наставницькі підходи тощо); практично-дійові («професійні проби» в спеціально організованому освітньому просторі; трекінги та моделювання ситуацій, ділові ігри, розвиток soft skills, таймменеджмент, завдання для розвитку фінансової грамотності та підприємництва, мозкові штурми, побудова плану дій, складання індивідуальної траєкторії кар'єрного розвитку та життєвої перспективи, розробка схем альтернативного вибору з наявних варіантів вибору професії, закладу освіти або спеціальності в конкретному закладі тощо).

Вибір методів залежно від форми проведення кар'єрного консультування. Значення поєднання методів для комплексної оцінки інтересів, компетентностей і готовності до вибору професії

**Тема 3.3. Технології кар'єрного консультування на різних етапах підготовки здобувачів базової та профільної середньої освіти**

Кар'єрне консультування на рівні базової середньої освіти (5-9 класи); орієнтація на розвиток пізнавального інтересу до світу професій, формування навичок самопізнання (інтереси, здібності, цінності), ознайомлення із широким спектром професійних сфер, початкове розуміння ринку праці та ролі освіти в кар'єрному зростанні. Підготовка до свідомого вибору фахового профіля. Нарівні профільної середньої освіти (10-12 класи): акцент на поглиблене дослідження обраного профіля; формування індивідуального кар'єрного плану, опанування навичок пошуку роботи, самопрезентації та прийняття відповідальних рішень.

Технології кар'єрного коучингу, менторства, індивідуальних консультацій з аналізом портфоліо досягнень, симуляції співбесід, стажування, участь у профільних конкурсах та проектах.

Технологія застосування цифрових інструментів і ресурсів для кар'єрного консультування та професійної орієнтації: платформа профорієнтації та розвитку кар'єри Державної служби зайнятості (тести, описи професій, відеоекскурсії, база закладів освіти); портал «Моя професія»; державний ресурс «Дія.Освіта» (курси та освітні сертифікати), Національна онлайн-платформа Career Hub (проекти для молоді, менторські програми, конкурси), інтерактивні інструменти Prometheus та EdEra з курсами навичок XXI століття

**Тема 3.4.** Технологія побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку здобувачів базової та профільної середньої освіти

Принципи, етапи та інструменти побудови індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку учнів з урахуванням їхніх інтересів, здібностей, цінностей та актуальних потреб ринку праці. Роль та можливості кар'єрного консультування у визначенні освітніх і професійних цілей, виборі профільних напрямів навчання, розвитку ключових компетентностей і формуванні навичок автономного управління кар'єрою. Міждисциплінарна співпраця вчителів-предметників, класних керівників і психологів для комплексної підтримки учня на різних етапах формування індивідуальної освітньої траєкторії для кар'єрного розвитку. Особливості збору та аналізу індивідуальної інформації учнів. Персоналізовані кар'єрні плани та алгоритм їх розроблення.

**Тема 3.5.** Співпраця ЗЗСО з батьками, психологами, громадами, роботодавцями щодо професійної орієнтації та кар'єрного визначення учнів

Значення та форми співпраці кар'єрних консультантів із батьками щодо підтримки професійного самовизначення їхніх дітей. Методи залучення батьків до профорієнтаційного процесу в ЗЗСО. Роль психологів у діагностиці та розвитку мотивації, можливості партнерства з місцевими громадами для організації практик і заходів. Форми взаємодії ЗЗСО з роботодавцями для ознайомлення учнів із реальними умовами праці та ринком праці: проведення інформаційних зустрічей, організації спільних проектів, створення мережі партнерств тощо.

### **3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань**

1. Розробити проєкт системи кар'єрного консультування для закладу освіти, що включає заходи для базової та профільної школи
2. Скласти порівняльну таблицю вікових особливостей та факторів кар'єрного вибору учнів на різних етапах навчання (базова або профільна освіта).
3. Здійснити аналіз європейських моделей кар'єрного консультування та адаптувати одну з них до умов конкретного ЗЗСО
4. Створити модель сучасного хабу кар'єрного консультування в академічному ліцеї (віртуального або фізичного).
5. Скласти річний план роботи кар'єрного консультанта з фокусом на супровід індивідуальної освітньої траєкторії учнів
6. Розробити алгоритм проведення індивідуальної кар'єрної консультації з використанням коучингових технік.

7. Сформувати діагностичний пакет (тести, опитувальники) для вивчення автономної кар'єрної мотивації та здібностей старшокласників.
8. Побудувати модель професійної перспективи учня, використовуючи сучасний Класифікатор професій та прогнози ринку праці.
9. Проаналізувати контент платформ «Дія.Освіта», Career Hub та порталу «Моя професія», розробити інструкцію для учнів щодо їх використання.
10. Розробити шаблон індивідуального кар'єрного плану для учня академічного ліцею.
11. Скласти план співпраці ліцею з батьками та локальними роботодавцями (екскурсії, стажування, зустрічі).
12. Сформувати структуру електронного профорієнтаційного портфоліо учня як інструменту самопрезентації.

### **3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання**

1. Які засади Державного стандарту профільної середньої освіти визначають необхідність кар'єрного консультування?
2. Як розподіляються ролі між кар'єрним радником, шкільним психологом та вчителем-предметником у системі НУШ?
3. Які етичні принципи є ключовими в роботі кар'єрного консультанта?
4. Як концепція автономної кар'єрної мотивації впливає на методіку консультування підлітків?
5. Які цифрові інструменти «Дія.Освіта» є найбільш ефективними для професійної діагностики?
6. Які існують типи мотивів професійного вибору в ранньому юнацькому віці та як їх діагностувати?
7. Як інтегрувати профорієнтаційні елементи в уроки з різних навчальних предметів?
8. У чому полягає роль батьків як партнерів у процесі кар'єрного самовизначення дитини?
9. Як використовувати Європейські рамки компетентностей (LifeComp, EntreComp) у кар'єрному консультуванні?
10. Які методи «професійних проб» є найбільш дієвими для учнів академічних ліцеїв?
11. Яким чином кар'єрне консультування сприяє подоланню тендерних стереотипів на ринку праці?
12. Як алгоритм побудови індивідуальної освітньої траєкторії допомагає учню в управлінні власною кар'єрою?

## **4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

### ***Нормативно-правові документи***

1. Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї) : наказ МОН України від 10.10.2024 № 1451. IJRL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-kontseptualnykh-zasad-reformuvannia-profilnoi-serednoi-osvity-akademichni-litsej>.
2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

3. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 № 463-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>.

4. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-p#Text>.

### **Основна література**

1. Заєць І. В., Шевенко А. М. Науково-практичне забезпечення профдіагностичної і профконсультативної діяльності : методичні рекомендації. Київ : Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, 2022. 124 с. Режим доступу: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733129>

2. Професійна орієнтація у Новій українській школі. URL: [https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepczia-proforni%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16\\_12\\_20-.pdf](https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepczia-proforni%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16_12_20-.pdf)

### **Додаткова література**

1. Глубоченко К. Впровадження інституту кар'єрних радників у школах: підходи до оцінювання ефективності. *Академічні візії*. 2024. Вип. 36. С. 1-10. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1428>

2. Литвиненко О. О., Коркос Я. О. Адаптація україномовної версії шкали автономної кар'єрної мотивації. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Психологія*. 2025. Вип. 79. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/55983/>.

3. Психологія професійної діагностики та професійного консультування : практичний посібник / О. М. Ігнатович, Г. П. Татаурова-Осика, А. М. Шевенко ; за ред. О. М. Ігнатович. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2021. 225 с. URL: <https://surl.li/uvgkwq>.

4. Толочко С. В. Вимоги до професійно-педагогічної компетентності кар'єрних радників та едвайзерів в українських закладах освіти. *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2020. № 1 (34). С. 213-220. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu\\_ped\\_2020\\_1\\_36](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vznu_ped_2020_1_36).

5. Хоружа Л., Братко М., Гриневиц Л. Інноваційні тренди у професійно-педагогічній освіті: кар'єрний радник для Нової української школи. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2024. № 80(3). С. 31-44. DOI: <https://doi.org/10.28925/2412-0774.2024.3.3>.

6. Шевенко А. Проблеми підготовки радника з професійної орієнтації для закладів загальної середньої освіти. *Вісник кафедри ЮНЕСКО «Неперервна професійна освіта XXI століття»*. 2023. Вип. 7. С. 86-97. DOI: [https://doi.org/10.35387/ucj.1\(7\).2023.86-97](https://doi.org/10.35387/ucj.1(7).2023.86-97).